

20 FEB. 1991

1) Fyns Amtsråd,
Ørbækvej 100,
5220 Odense SØ

2. kommunekontor
1990/1130/0900-3
ML/EMJ

2) Tilsynsrådet for Fyns Amt (not)

3) Undervisnings- og Forskningsministeriet (Stempelnot)

~~4) Erling Christensen (Stempelnot)~~

5) HUSK

På baggrund af en artikel i tidsskriftet "NYT FRA ODENSE UNIVERSITET", nr. 15 af 3. oktober 1990, anmodede Indenrigsministeriet ved skrivelse af 23. november 1990 Fyns Amtskommune om at oplyse, om og i bekræftende fald i hvilket omfang, amtskommunen er engageret i etableringen af den selvejende institution "International Science Park Odense" ("ISPO").

Fyns Amtskommune har besvaret ministeriets henvendelse ved skrivelse af 30. januar 1991 med bilag.

Af ekstrakt-udskrift af Fyns Amtsråds forhandlingsprotokol for mødet den 26. marts 1990 fremgår, at amtsrådet på mødet bl.a. tog stilling til og vedtog følgende:

"4. Fyns Amts eventuelle deltagelse som medstifter af "Fonden International Science Park Odense" samt ydelse af tilskud til tilvejebringelse af fondens grundkapital.

På initiativ af Odense Internationale Center A/S (OIC) er der udarbejdet udkast til vedtægter for ovennævnte fond og afholdt et møde om spørgsmålet med deltagelse af repræsentanter fra Fyns Amt, Odense Kommune og Odense Universitet.

Fonden søges i givet fald etableret med en kapital på 1 mill. kr., hvor 350.000 kr. tilvejebringes fra Fyns Amt, 350.000 kr. fra Odense Kommune, 200.000 kr. fra OIC og 100.000 fra Odense Universitet.

Økonomiudvalget indstiller, at der meddeles en tillægsbevilling på 350.000 kr. til formålet, idet det er en forudsætning for anbefalingen, at der ikke er juridiske hindringer, herunder at der ikke sker overskridelse af kommunalfuldmagten.

Centralforvaltningens bemærkninger til sagens juridiske spørgsmål og til udkast til vedtægter vil blive eftersendt.

Kopi af skrivelse af 12. marts 1990 fra OIC samt af vedtægtsudkastet vedlægges.

.....

Følgende blev herefter vedtaget: Fyns Amt deltager som medstifter af fonden og yder et tilskud på 350.000 kr. til fondens grundkapital. Tilskuddet ydes ved en tillægsbevilling."

Fonden International Science Park Odense blev herefter stiftet den 26. april 1990. Det fremgår af stiftelsesdokumentet, at stifterne er Odense Universitet, Odense Kommune, Fyns Amtskommune og Odense Internationale Center A/S, og at stifterne har bidraget med kontante indskud til fondens grundkapital på følgende måde:

"FYNS AMTSKOMMUNE	350.000,00 kr.
ODENSE KOMMUNE	350.000,00 kr.
ODENSE UNIVERSITET	100.000,00 kr.
ODENSE INTERNATIONALE CENTER A/S	<u>200.000,00 kr.</u>
Ialt	1.000.000,00 kr."
	=====

I stiftelsesdokumentet er fondens formål angivet på følgende måde:

"Fondens formål er at fremme forskningssamarbejdet mellem universiteter og andre nøjere læreanstalter og dansk og udenlandsk erhvervsliv ved at etablere og drive et center, som udlejer lokaler med faciliteter til forskningsformål og yde bistand og rådgivning ved gennemførelsen af forskningsprojekter og den kommercielle udnyttelse af de ved projekterne opnåede forskningsresultater."

I de endelige vedtægter for fonden er formålet efter indstilling fra Fyns Amtskommunes centralforvaltning, jf. centralforvaltningens nedenfor omtalte notat af 19. marts 1990, blevet ændret således, at ordene ".... som udlejer lokaler" er udgået.

Endvidere fastsættes i vedtægterne bl.a.:

"§ 4. ...

Rektor for Odense Universitet og borgmestrene for Odense Kommune og Fyns Amtskommune eller personer, som disse udpeger i deres sted, er fødte medlemmer af bestyrelsen.

Som bestyrelsens øvrige 4 medlemmer kan udpeges personer med tilknytning til dansk og/eller internationalt erhvervsliv. For den i stk. 5 fastsatte første periode udpeges 2 af disse medlemmer af Odense Internationale Center A/S, og de 2 resterende medlemmer udpeges af de 5 personer, som er udpeget som de øvrige medlemmer af bestyrelsen. Ved udpegningen af bestyrelsen for de følgende perioder vælger de 3 personer, som udgør de øvrige medlemmer af bestyrelsen, 4 danske eller udenlandske institutioner med tilknytning til erhvervslivet, til hvilke det overlades at udpege hver 1 bestyrelsesmedlem.

.....

Personer, som lejer lokaler i det af ISPO drevne center, eller som modtager bistand og rådgivning fra ISPO, kan ikke udpeges til bestyrelsesmedlemmer. Ansatte ved sådanne personer eller selskaber kan ligeledes ikke udpeges til medlemmer af bestyrelsen. Disse bestemmelser gælder ikke for de fødte medlemmer af bestyrelsen.

.....

§ 8. ISPO's Bestyrelse kan beslutte, at der til ISPO knyttes et repræsentantskab, med hvilket bestyrelsen kan rådføre sig om ISPO's ledelse. Repræsentantskabet består af indtal 35 medlemmer, der vælges således:

- Indtil 5 af Odense Kommune.
- Indtil 5 af Fyns Amtskommune.
- Indtil 5 af Odense Universitet.
- Indtil 20 af ISPO's bestyrelse.

.....

§ 11. ISPO's overskud kan kun anvendes til rimelige henlæggelser til konsolidering af ISPO og til fremme af forskningsprojekter, som søges udført eller er under udførelse hos ISPO.

I tilfælde af fondens opløsning, træffer ISPO's stiftere beslutning om grundkapitalens anvendelse til generelle erhvervs- eller forskningsformål."

Fyns Amtskommunes centralforvaltnings bemærkninger til sagens juridiske spørgsmål og til det udkast til fondens vedtægter, som lå til grund for amtsrådets behandling af sagen, fremgår af et notat af 19. marts 1990.

I notatet er bl.a. anført følgende:

"Økonomiudvalgets indstilling i ovennævnte sag er foretaget under forudsætning af, "at der ikke er juridiske hindringer, herunder at der ikke sker overskridelse af kommunalfuldmagten".

På denne baggrund har centralforvaltningen, juridisk kontor, gennemgået det foreliggende udkast til vedtægter alene med det formål at foretage en vurdering af indstillingens forenelighed med de kommunalretlige regler.

Et afgørende moment for lovligheden af amtskommunal støtte til etableringen er, at fonden søges organiseret uden egentligt erhvervsøkonomisk formål.

Det fremgår af vedtægtsudkastet, at fondens formål er at fremme forskningssamarbejdet mellem universiteter og andre højere læreanstalter og dansk og udenlandsk erhvervsliv. Dette samarbejde søges fremmet ved, at fonden tilvejebringer de fysiske rammer, nemlig et udført rum, som udlejer lokaler med faciliteter til forskningsformål, genseidig formidling af den viden, der repræsenteres af den enkelte virksomhed.

Herudover er formålet ifølge vedtægtens § 2 at yde bistand og rådgivning. I den forbindelse skal man henvises til, at det er formålet med den til fremme af generelle erhvervsmæssige (og forskningsmæssige) formål til fremme af generelle erhvervsmæssige og forskningsmæssige formål. Efter juridisk kontors opfattelse må fondens virksomhed nærmest karakteriseres som formidlende virksomhed til fremme af forskningsarbejde i bred forstand med henblik på fremme af erhvervslivet på Fyn. Hertil kommer, at fondens overskud ifølge vedtægtens § 11 dels kan anvendes til rimelige henlæggelser og konsolidering, dels til fremme af forskningsprojekter.

For at fremhæve (præcisere) fondens karakter af en fond til fremme af generelle erhvervsmæssige og forskningsmæssige formål indstiller centralforvaltningen (i overensstemmelse med Odense Kommune, med hvem sagen har været drøftet) følgende ændringer/tilføjelser i det foreliggende vedtagelsesudkast:

§ 2, 3. linie: Ordene ".....som udlejer lokaler" udgår."

Herudover indeholder notatet forskellige andre forslag til præciseringer af vedtægterne.

Fyns Amtskommune har om baggrunden for sin beslutning om at deltage som medstifter og yde et tilskud på kr. 350.000,00 til tilvejebringelsen af fondens grundkapital i skrivelsen af 30. januar 1991 anført følgende:

"Beslutningen er begrundet i amtsrådets ønske om at støtte generelle erhvervsmæssige initiativer af regional betydning for Fyn.

I denne forbindelse skal man henvises til, at der er tale om en fond til fremme af generelle erhvervsmæssige (og forskningsmæssige) formål, genseidig formidling af den viden, der repræsente-

res af universitet på den ene side og den erfaring og de behov, som måtte være hos virksomhederne på den anden side.

Som det fremgår af vedtægternes formålsbestemmelse, er formålet generel vidensudveksling, rådgivning og bistand.

Fyns Amts tilskud er indbetalt til fonden den 29. maj 1990."

Ved Indenrigsministeriets behandling af sagen er det fra Undervisnings- og Forskningsministeriet blevet oplyst, at der ikke i Undervisnings- og Forskningsministeriets lovgivning er hjemmel til, at amtskommuner kan etablere eller yde støtte til forskerparker af den her omhandlede karakter.

Indenrigsministeriets udtalelse:

Indenrigsministeriet skal indledningsvis bemærke, at en amtskommune ikke kan yde tilskud til en fonds grundkapital, medmindre samtlige de opgaver, som fonden varetager, ville kunne udføres af amtskommunen selv. Endvidere kan en amtskommune kun under samme forudsætning være repræsenteret i ledelsen af fonden.

En amtskommune kan ikke iværksætte eller yde tilskud til generelle forsknings- og udredningsinitiativer i offentligt eller privat regie, medmindre der foreligger lovhjemmel hertil. Tilsvarende ligger amtskommunal støtte til internationale forskningsinitiativer uden for den kreds af ulovbestemte opgaver, som amtskommuner kan varetage. Derimod er en amtskommune ikke afskåret fra at iværksætte og støtte forskningsinitiativer i det omfang, den herved tilvejebragte viden er af betydning for løsningen af konkrete amtskommunale opgaver. På samme måde kan en amtskommune - som led i den almindelige service over for amtskommunens borgere og erhvervsvirksomheder - normalt påtage sig en mere generel formidling af forskningsresultater.

Som anført ovenfor har Undervisnings- og Forskningsministeriet oplyst, at der ikke i lovgivningen er hjemmel til, at amtskommuner kan etablere eller yde støtte til forskerparker af den her omhandlede karakter.

Fonden skal varetage 3 opgaver, jf. vedtægternes § 2:

- 1) Etablere og drive et center med faciliteter til forskningsformål
- 2) Yde bistand og rådgivning ved gennemførelsen af forskningsprojekter
- 3) Yde bistand og rådgivning ved den kommercielle udnyttelse af forskningsresultaterne.

De nævnte opgaver skal løses med henblik på at fremme forskningssamarbejdet mellem universiteter og andre højere læreanstalter og dansk og udenlandsk erhvervsliv.

ad 1 og 2

Det er efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke en amtskommunal opgave at varetage disse opgaver, medmindre den viden, der søges tilvejebragt ved forskningen, er af betydning for løsningen af konkrete amtskommunale opgaver. Da der ikke findes en sådan begrænsning i omfanget af den forskning, fonden kan bidrage til, er denne del af fondens opgaver ikke et formål, Fyns Amtskommune lovligt kan støtte eller varetage. Dette er tilfældet, uanset om det pågældende center skal udleje lokaler eller ej.

ad 3

Indenrigsministeriet må lægge til grund, at der er tale om en bistand, der mere specifikt retter sig mod enkeltvirksomheders opgavevaretagelse. Under alle omstændigheder fremgår det, at centret henvender sig til en langt bredere kreds af virksomheder end borgere og erhvervsvirksomheder i amtskommunen. Fyns amtskommune kan således ikke lovligt yde støtte til denne del af fondens formål.

Det er på denne baggrund Indenrigsministeriets opfattelse, at Fyns Amtsråd ikke lovligt har kunnet yde et tilskud til stiftelsen af "International Science Park Odense" ("ISPO"), og at Fyns Amtskommune ved den omhandlede disposition er påført et tab på kr. 350.000,00.

I henhold til § 61, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som ændret ved lov

nr. 389 af 13. juni 1990, kan tilsynsmyndigheden anlægge erstatningssag mod kommunalbestyrelsesmedlemmer, som er ansvarlige for, at kommunen er påført et tab.

Det fremgår af ekstrakt-udskrift af forhandlingsprotokollen for Fyns Amtsråds møde den 26. marts 1990, at det var en forudsætning for Fyns Amtskommunes økonomiudvalgs indstilling til amtsrådet, at det omhandlede bidrag til fonden ikke var i strid med kommunalfuldmagtsreglerne. Det fremgår samtidigt af det notat af 19. marts 1990, som Fyns Amtskommunes centralforvaltning udarbejdede til brug for amtsrådets møde den 26. marts 1990, at forvaltningen ikke har tilkendegivet juridiske betænkeligheder ved et amtskommunalt tilskud til fonden med de vedtægter, der nu foreligger.

Indenrigsministeriet finder på denne baggrund ikke, at der er grundlag for at drage medlemmer af Fyns Amtsråd erstatningsretligt til ansvar for det opståede økonomiske tab. Ministeriet foretager sig derfor ikke videre, for så vidt angår dette spørgsmål.

Som anført ovenfor, kan en amtskommune efter Indenrigsministeriets opfattelse kun være repræsenteret i ledelsen af en fond, der udelukkende varetager amtskommunale opgaver. På denne baggrund skal Indenrigsministeriet anmode Fyns Amtskommune om at drage omsorg for, at amtskommunens repræsentation i fondens bestyrelse, jf. vedtægternes § 4, stk. 2, samt i et eventuelt repræsentantskab, jf. vedtægternes § 8, bringes til ophør.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Undervisnings- og Forskningsministeriet samt Tilsynsrådet for Fyns Amt.

Med venlig hilsen

Morten Laursen